

AZƏRBAYCAN VETERANI

Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının orqanı

16 (89) 06 oktyabr 2017-ci il

İctimai-siyasi qəzet

İlham Əliyev Avropa İttifaqı Şurasının nümayəndə heyətini qəbul edib

Şurasının Siyasi və Təhlükəsizlik Komitəsinin nümayəndə heyətini qəbul edib.

Çıxışında Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsindən danışan Prezident İlham Əliyev Ermənistan tərəfindən Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsinin işğal olduğunu, həmin ərazilərdə etnik təmizləmə siyasətinin aparıldığını, Xocalı soyqırımının törədildiyini bildirdi.

Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələrinə toxunan dövlətimizin başçısı quruma üzv ölkələrlə əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğunu, iqtisadi əməkdaşlığın inkişaf etdiyini diqqətə çatdırdı, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin

olunmasında ölkəmizin rolunu vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev son illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatının əldə etdiyi nailiyyətlərdən danışaraq bildirdi ki, Azərbaycan irimiqyaslı enerji və nəqliyyat layihələrini icra edir və ölkəmiz Şərqi-Qərb, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri layihələrinin icrasında mühüm rol oynayır və beynəlxalq nəqliyyat qovşağına çevrilməkdədir.

Dövlətimizin başçısı çıxışında Azərbaycanın beynəlxalq terrorizmlə mübarizədə fəal rolundan danışdı. Azərbaycan Prezidenti ölkəmizdə multikulturalizm və dünyəvilik dəyərlərinin qorunub saxlandığını vurğuladı. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda demokratiyanın və bütün azadlıqların təmin olduğunu da bildirdi.

Sonra Avropa İttifaqı Şurasının Siyasi və Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri Valter Stivens, Avropa İttifaqının Brüsseldə akkreditə olunmuş Fransa, Bolqarıstan və Almaniyadan olan səfirləri çıxış etdilər.

Prezident İlham Əliyev oktyabrın 4-də Avropa İttifaqının Brüsseldə akkreditə olunmuş səfirlərinin daxil olduğu Avropa İttifaqı

Azərbaycan xalqının fəxri, qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsi ilə dünya elminə misilsiz töhfə vermiş görkəmli alim Lütfi Zadə sentyabrın 29-da son mənzilə yola salınıb

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) binasında Lütfi Zadə ilə veda mərasimi keçirilib.

Mərasimdə çıxış edən AMEA-nın prezidenti, akademik Akif Əlizadə görkəmli alimin həyat və yaradıcılığından danışdı. Bildirib ki, Lütfi Zadəni məşhurlaşdıran onun qeyri-səlis məntiq, qeyri-səlis çoxluqlar nəzəriyyəsidir. Bu və digər nəzəriyyələrlə o, dünya elminə böyük töhfələr verib. Bir çox məşhur şirkətlər Lütfi Zadənin nəzəriyyələrinin tətbiqi sayəsində praktiki səmərə əldə ediblər. Onun tədqiqat və tapıntıları dünya elminin müxtəlif istiqamətlərinin - riyaziyyat, kibernetika, informatika və yüksək texnologiyaların inkişafına güclü təkan verib.

Mərasimdə çıxış edən Təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov vurğulayıb ki, Lütfi Zadə vətəni Azərbaycanla qürur duyduğu kimi, Azərbaycan da görkəmli alimin fəaliyyəti, yaradıcılığı, həyat yolu ilə qürur duyurdu. Onun nəzəriyyələri bəşəriyyətin inkişafına yol açıb, texnoloji inqilablara səbəb olub. Lütfi Zadə Nizami, Nəsrəddin Tusi, Şəms Təbrizi, Memar Əcəmi, Yusif Məmmədəliyev və Azad Mirzəcanzadə kimi şəxsiyyətlərlə yanaşı, öz adını Azərbaycan elminin tarixinə həkk edib.

Lütfi Zadənin vəfatının Azərbaycan üçün böyük itki olduğunu vurğulayan AMEA-nın həqiqi üzvü, AMEA İdarəetmə Sistemləri İnstitutunun direktoru Telman Əliyev alimin elmə verdiyi töhfələrdən danışdı.

Mərasimdə çıxış edən AMEA-nın akademik katibi, akademiyanın İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun direktoru Rəşad Əliyev bildirdi ki, Lütfi Zadənin elmi fəaliyyətini iki mərhələyə bölmək olar. Birinci mərhələ sərbəst məntiq, klassik riyaziyyata əsaslanan tədqiqatlardır. Bunlara avtomatik idarəetmə nəzəriyyəsi, identifikasiya sistemləri-

nin analizi və sintezi, filtrasiya problemləri və s. daxildir. İkinci mərhələ isə 1965-ci ildən qeyri-səlis çoxluqlar nəzəriyyəsi ilə başlayır. O, Aristotel, Binar məntiqlərini əhatə edərək ortaya ümumiləşmiş nəzəriyyə çıxardı və təbii intellektə ən yaxın qeyri-səlis riyazi aparatı təklif etdi.

AMEA-nın müxbir üzvü, Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun direktoru Misir Mərdanov çıxış edərək vurğulayıb ki, Lütfi Zadənin elmi əsərlərinə istinadların sayı 180 minə yaxındır. "Onun qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsini obrazlı şəkildə belə ifadə etmək olar: əgər Aristotel məntiqi dünyanı yalnız ağ və qara rəngdə görürdüsə, Lütfi Zadə məntiqi dünyanı bütün çalarları ilə qavramağa imkan verir", - deyir

M.Mərdanov qeyd edib. Lütfi Zadənin qeyri-səlis məntiqindən əlavə beş fundamental elmi nəzəriyyəsi - "Təəssüratlar nəzəriyyəsi", "Sistemlər nəzəriyyəsi", "Sözlə işləyən kompüter nəzəriyyəsi", "Optimal süzgeçlər nəzəriyyəsi" və "Soft kompüter nəzəriyyəsi" dünyanın aparıcı elmi mərkəzləri tərəfindən qəbul olunur.

Azərbaycanın böyük oğlu Bakıda dünyaya gəlib, sonradan ölkəmizə immiqrasiya edərək diqqətəlayiq elmi fəaliyyəti ilə ABŞ və dünya elminə möhtəşəm töhfələr verib", - deyər səfir vurğulayıb.

Azərbaycanın Xalq Artisti, professor Cənnət Səlimova görkəmli alimin ailəsi adından çıxış edərək Prezident İlham Əliyevə və bütün Azərbaycan xalqına Lütfi Zadənin xatirəsinə göstərilən ehtirama görə dərin minnətdarlığını bildirib.

Mərasimə yekun vuran akademik A.Əlizadə Lütfi Zadənin son arzusunun Vətəninə dəfn edilmək olduğunu, dövlətimizin başçısının bu məsələyə böyük həssaslıqla yanaşdığına görə Prezident İlham Əliyevə bütün elmi ictimaiyyət adından təşəkkürünü bildirib.

Sonra mərasim iştirakçıları alimlə vidalaşıblar.

Görkəmli alim Lütfi Zadə birinci Fəxri xiyabanda torpağa tapşırılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin adından mərhumun məzarı önünə əklil qoyulub.

Mərasimdə çıxış edən ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Robert Sekuta deyib ki, Lütfi Zadə şəxsiyyətinin nailiyyətləri həm amerikalılar, həm də azərbaycanlılar üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. "Birləşmiş Ştatların Azərbaycandakı səfiri kimi, sizinlə birgə Bakıda doktor Lütfi Zadənin uzun, məhsuldar və şərəfli karyerasını anmaq mənim üçün böyük şərəfdir.

Bakı şəhərinin iki təhsil ocağında dünyanın 60-a yaxın ölkəsinin qoşulduğu "Sülh göyərçini" mənəvi birliyə çağırış tənənəli yığıncağı keçirmişdir

İkinci Dünya müharibəsində alman faşizmi üzərində qələbənin 75-ci ildönümünə hazırlıq çərçivəsində Respublika Veteranlar Təşkilatı "Qələbənin Varisləri" Beynəlxalq İttifaqı ilə birlikdə Bakı şəhərinin Səbəyil rayonu ərazisində yerləşən 160 saylı orta məktəbdə və Nəsimi rayonu ərazisində yerləşən İlyas Əfəndiyev adına Elitar Gimnaziyada "Beynəlxalq sülh" gününün qeyd ediləcəyi 2017-ci il sentyabr ayının 21-də dünyanın 60-a yaxın ölkəsinin qoşulacağı "Sülh göyərçini" mənəvi birliyə çağırış tənənəli yığıncağı keçirmişdir.

Tədbirlərdə həmin təhsil ocaqlarının şagird və müəllim kollektivi, veteranlar Respublika Veteranlar Təşkilatının rəhbər əməkdaşları, Təhsil Nazirliyinin və ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak etmişlər.

Nəsimi rayonu ərazisində yerləşən İlyas Əfəndiyev adına Elitar Gimnaziyada baş tutan

və qızı, 5 milli diviziyası: 77-ci dağatıcı, 223-cü, 396-cı, 402-ci və 416-cı milli atıcı diviziyaları, ümumən 87 qırıcı batalyon, 1124 özünümüdfiə dəstəsi ilə iştirak etməyib. Xalqımız elliklə bu müharibəyə qoşulmaqla qələbəyə böyük töhfələr verib.

Buna görə də böyük qələbədə danılmaz payı olan xalqımızın belə tədbirlərə və ona ev sahibliyi etməsi onun mənəvi haqqıdır. Bu gün keçirilən tənənəli aksiya həm də xalqımızın

Əfəndiyev adına Elitar Gimnaziyanın direktoru Sevda Quliyeva, Nəsimi rayon İcra Hakimiyyəti başçısının humanitar məsələlər üzrə müavini Gülarə Verdiyeva çıxış etmiş, beynəlxalq sülh günündə keçirilən bu tədbirin əhəmiyyətindən, Azərbaycan dövlətinin sülhsevər siyasətindən, xalqımızın məcburən müharibəyə cəlb edilməsinə baxmayaraq, daim sülh tərəfdarı olmasından və bu istəklə yaşamasından

Azərbaycan dövlətinin, nüfuzlu ictimai təşkilatların inamla apardığı bu müqəddəs işə dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq hər bir soydaşımız da dəstək verməlidir.

Mən bugünkü tədbirlərin təşkilində fəal iştiraklarına görə Respublika Veteranlar Təşkilatının rəhbərliyi adından İlyas Əfəndiyev adına Elitar Gimnaziyanın və Səbəyil rayonu ərazisində yerləşən 160 saylı orta məktəbin rəhbərliyi-

danışmışlar.

Sonra hər iki təhsil ocağının şagirdləri İkinci Dünya müharibəsi, Qarabağ və digər müharibələrdə həlak olmuş, itkin düşmüş azərbaycanlıların xatirəsinin yad edilməsi ilə əlaqədar hazırlanmış şarları havaya buraxmışlar.

Həmin gün Bakı vaxtı ilə saat 16:00 və 16:30-da hər iki təhsil ocağının nümayəndələri, veteranlar dünyanın 60-dan çox

tədbiri Respublika Veteranlar Təşkilatının sədr müavini, ehtiyatda olan polkovnik Cəlil Xəlilov açmışdır. O demişdir: "İkinci Dünya müharibəsində alman faşizmi üzərində qələbəyə mühüm töhfələr vermiş Azərbaycan Respublikasının bu beynəlxalq tədbirdə iştirak etməsi təbiidir. Azərbaycan xalqı qələbə naminə 320 minə yaxın övladını itirib, on minlərlə soydaşımız yaralanıb, min-

bir daha dünyaya sülh mesajları çatdırmasıdır. Bizim 20 faiz torpaqlarımızın bu gün Ermənistan hərbi birləşmələrinin işğalı altında olması da belə tədbirlər çərçivəsində dünya ölkələrinin, beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə bir daha çatdırılmalıdır.

Ermənistanın birmənalı olaraq təcavüzkar, işğalçı dövlət kimi tanıtılmasına, bununla isə Azərbaycanın ərazi

nə, pedoqoji kollektivinə, şagirdlərə minnətdarlığımı bildirirəm. Veteranlarımıza çox sağ olun deyirəm ki, onlar yaşlarının ahıl çağında da daim belə tədbirlərdə həvəslə iştirak edirlər".

160 saylı orta məktəbdə keçirilən tədbirdə məktəbin direktoru, əməkdar müəllim Faina Ələkbərova, Respublika Veteranlar Təşkilatının şöbə müdiri, ehtiyatda olan polkovnik Lətif Babayev, İkinci Dünya müharibəsi veteranı Aleksandr Qritçenko, İlyas Əfəndiyev adına Elitar Gimnaziyadakı tədbirdə İlyas

ölkəsinin təmsilçilərinin qoşulduğu videokanfransda iştirak etmiş, bir daha Azərbaycan Respublikasının dünyada sülhün bərqərar olması sahəsindəki dəyişməz mövqeyini və xalqımızın sülh, əmin-amanlıq istəklərini bəyan etmişlər. Videokanfranslarda hər iki təhsil ocağının direktorları, Faina Ələkbərova, Sevda Quliyeva, RVT-nin nümayəndələri, ehtiyatda olan polkovniklər Adil Haqverdiyev və Aleksandr Qritçenko çıxış etmişlər. Həmçinin məktəblilər sülh haqqında mahnı ifa etmişlər.

lərlə soydaşımız itkin düşüb. Azərbaycan xalqı İkinci Dünya müharibəsində tək cəbhəyə yola saldığı 700 min nəfər oğul

bütövlüyünün təminatı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən beynəlxalq dəstəyin daha da güclənməsinə nail olmalıyıq.

“Davud Paşayev. “Məxfi” qriksiz” kitabı çapdan çıxıb

Generallar Əliağa Şıxlinski, Səməd bəy Mehmandarov, iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Həzi Aslanov, SSRİ-nin və Azərbaycan Respublikasının görkəmli partiya və dövlət xadimi Heydər Əliyev, Sosialist Əməyi Qəhrəmanları Sabit Orucov, Fərman Salmanov, Pilotlu və pilotsuz gəmilərin və stansiyaların uçuş sınaqları üzrə SSRİ Dövlət Komissiyasının sədri, general-leytenant Kərim Kərimov, Azərbaycanın görkəmli mədəniyyət xadimləri Tahir Salahov, Qara Qarayev, Niyazi, Rəşid Behbudov, Üzeyir Hacıbəyli, Müslüm Maqomayev... Azərbaycanın zəngin tarixində adları çar Rusiyasının, Sovet İttifaqının və müasir Rusiyanın tarixinə daxil olmuş görkəmli şəxsiyyətlərin siyahısını xeyli davam etdirmək olar. Azərbaycan millətini şöhrətləndirən bu insanların adları xalqımızın tarixində həmişəlik qalacaq.

Rusiya Federasiyasının ən yeni tarixinə sanballı töhfələr vermiş görkəmli azərbaycanlı, Rusiya Dövlət Atom Gəmiqayırma Mərkəzinin prezidenti, “Şimal Maşınqayırma Müəssisəsi” Dövlət İstehsalat

Birliyinin baş direktoru, Rusiya Qəhrəmanı, iki dəfə RF Dövlət Mükafatı laureatı Davud Paşayev (1940-2010) adı da bu siyahıya əlavə edilməyə layiqdir.

“Azərbaycan” nəşriyyatında Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının Plenumunun üzvü, Qarabağ Müharibəsi veteranı, istifadə olan polis polkovniki Georgi Zapletin “Davud Paşayev. “Məxfi” qriksiz” (rus dilində - «David Paşayev. Bez qriksa «sekretno») kitabı çapdan çıxıb. Nəşrin redaktoru “Dərbənd” Xeyriyyə İctimai Birliyinin sədri, ehtiyatda olan 1-ci dərəcəli kapitan, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Akademiyasının “Adyunktura və elm” şöbəsinin hərbi tarix professoru, tarix elmləri doktoru Nurulla Əliyevdir.

Kitabda Davud Paşayevin əmək fəaliyyətinin, onun SSRİ-də və müasir Rusiyada müdafiə sahəsində ən böyük istehsalat müəssisəsinin rəhbəri vəzifəsinə yüksəlməsinin mərhələləri izlənilir.

Nəşr Rusiya Federasiyasının prezidenti V.V.Putinin oxuculara müraciəti ilə başlanır. Müraciətdə deyilir:

“Hörmətli dostlar! Ölkəmiz əsrlərboyu istedadlı, əməksevər insanlarla, həqiqi yaradıcı şəx-

Dəniz Donanmasının gəmiqayırma sahəsinin inkişafına çox böyük töhfə verib və həmişə - istər peşəkar fəaliyyətinin başlanğıcında, istərsə də təcrübəli rəhbər olduğu dövrdə yüksək mənəvi prinsiplərə və ideallara sadıq olub. Mən Davud Hüseyn oğlu ilə bir neçə dəfə görüşmüşəm, onun necə gərgin, yorulmadan işlədiyini, dövləti əhəmiyyətli məsələlərin həllində məsuliyyəti öz üzərinə götürməyə qorxmamasını, qarşıya qoyulmuş məqsədlərə əzmkarlıqla nail olmasını, işə can yandırmasını görmüşəm. O, heç vaxt geri çəkilmir, doğma zavod üçün, insanlar üçün, öz ölkəsi üçün maksimum faydalı olmağa çalışırdı. Buna görə haqlı olaraq, istedadlı mütəxəssis kimi, qüsursuz peşəkar və şəxsi reputasiyaya malik insan kimi böyük hörmət və şəxsiz nüfuz qazanmışdı. Biz onun nurlu xatirəsini həmişə qəlbi-mizdə saxlayacağıq”.

Kitabda müxtəlif qəzetlərdə, jurnallarda və saytlarda dərc edilmiş, Davud Paşayev adı ilə bağlı materiallara, görkəmli həmvətənimizin qohumlarının və dostlarının xatirələrinə də yer ayrılıb.

siyyətlər, öz ölkəsinin vətənpərvərləri ilə məşhur olub. Rusiya Qəhrəmanı Davud Hüseyn oğlu Paşayev məhz belə insan olub. Davud Hüseyn oğlu sözün ən yüksək mənasında parlaq və ləyaqətli ömür yaşayıb. O, əfsanəvi “Sevmaş” İstehsalat Birliyində işlədiyi illərdə Hərbi

Evin sənə əzizsə...

(Konstantin Simonov)

Böyüyüb, bir rus kimi
Boya-başa çatdığın,
Beşikdə yelləndiyin
Ev sənə əzizdirsə;
O evin divarları,
Sobası, künc-bucağı,
Sənin ata-babanın
Ayaq basdığı yerlər
Sənə doğmasa əgər;

Arılar vızıldaşan,
Gül-çiçəkli bağça, bağ
Yüz il qabaq babanın
Bağda qoyduğu masa
könlünü oxşayırsa;
Evdə, həyəət-bacada,
Dolaşıb, arsız-arsız
Ağacları sındıran,
Babanın masasının
Arxasında oturan
Düşmənin gəlməsini
istəmirsənsə əgər...

Sinəsindən süd verib,
Səni böyüdən anan,
O ana ki, çoxdandır,
Südü qurumuş artıq,
Və onun sinəsinə
Yalnız baş qoymaq olar...
Bu ananın xətrini
çox istəyirsənsə əgər;
əgr istəmirsənsə ki,
evində qalan düşmən
onun saçından tutub,
yerlərdə sürükləsin,
beşiyini yelləyən

o müqqəddəs əlləri
düşməne paltar yusun,
əynini təmizləsin;

Volqa və Don uğrunda,
Döyüşlərdə can qoyan,
Karpət buzlaqlarında

İtkin düşən əsgəri -
Uşaqkən tez-tez sənin
başını sığallayan
qucaqlayan atanı
unutmamısa əgər;
əgər istəmirsənsənsə ki,
qəbrində çevrilsin o;
ananın gözü önündə
onun əsgər şəklini
faşistlər tapdalasın,
üzünü ayaqlasın...

İkilikdə əl-ələ,
Tutub gəzdiyən qızı,
Hələ öpməyə belə

ürək eləmədiyən
o nazənin gözəli
faşistlərin əlinə
vermək istəmirsənsə əgər;
əgər istəmirsənsə ki,
qəddar, mənfur köpəklər
sənin könül dostunun
ismətini korlasın;

Əgər öz vətəninə,
ananı, arvadını
yaraqlı faşistlərə
vermək istəmirsənsə,

bunu bilməlisən sən:
onları başqası yox,
sən xilas etməlisən.
O azgın düşmənləri
Sən öldürməsən əgər,
Heç kəs öldürməyəcək.
Bunu etməmişənsə,
Sus, sevgidən danışma.
Bu yurdu, ev-əşiyi
Vətənin adlandırma.
Qudurğan faşistləri
Qardaşın öldürsə,
Qonşun məhv eləyirsə,
Bu, onların qisası
Onların intiqamıdır.

Amma sənə qətiyyəni
Haqq qazandıрмаq olmaz.
Başqasının əliylə
Axı qisas alınmaz.

Elə isə, faşisti
Öz əlinlə öldür ki,
Qoy sənin evində yox,
Faşistlərin evində
Yas düşsün, matəm olsun.
Bunu onların özü
İstəmişdilər, çünki.
sənin yurdun, evin yox,
Onların evi yansın.
Qoy onların arvadı
Gözüyaşlı, dul qalsın.
Səni doğan qadın yox,
Onların anası ağlasın.
Qoy sənin ailən yox,
Onlarınkı yas tutsun.
Elə isə, dayanma
Heç olmasa, bir faşisti
Öldür, qisasını al!
Harda görsən, məhv elə.

1942
Rus dilindən tərcümə edən
Etimad Başkeçid

Yardımlıda “Şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə dövlət qayğısı” mövzusunda tədbir keçirilib

Yardımlı rayonunda Yeni Azərbaycan Partiyasının rayon şöbəsinin konfrans zalında “Beynəlmiləli Əlil Döyüşçülər” fondu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə yardımı ilə “Şəhid ailələrinin və müharibə əlillərinin tibbi-sosial problemlərinin həllinə dəstək mərkəzinin yaradılması” layihəsində nəzərdə tutulmuş “Şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə dövlət qayğısı” mövzusunda tədbir keçirilib.

Layihənin direktoru, “Beynəlmiləli Əlil Döyüşçülər” fondunun prezidenti Sərraf Oruc yığıncağı açarkən iştirakçılardan ölkəmizin dövlət müstəqilliyi, torpaqlarının bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş hərbi və vətəndaşların xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad olunmasını xahiş edib.

O, həyata keçirilən layihə və mərkəzin yaradılması haqqında məlumat verib, şəhid ailələri və müharibə əlillərinin sığorta pul vəsaitlərinin almaları və müalicəsi məsələlərindən danışmış, əlilliyin təyin olunması, əlillik müayinəsinin nəticəsi, növbəti əlillik müayinəsinin vaxtı və digər məsələlər barədə məlumat almaq üçün yaradılmış “Tibbi-Sosial Ekspert Komissiyalarında aparılmış sonuncu müayinəyə dair məlumatın verilmə-

si” elektron xidməti barədə yığıncaq iştirakçılardan ətraflı məlumat verib.

Rayon icra hakimiyyətinin şöbə müdiri Əfsanə Məmmədova çıxış edərək bildirib ki, 65 min əhalisi olan rayonda 87 şəhid ailəsi, 4 nəfər Çernobil əlili, 40 nəfər Qarabağ müharibəsi əlili və 156 nəfər müharibə veteranı var. Onlardan 3 nəfəri Əfqanıstanda həlak olub, 5 nəfəri isə ölümündən sonra Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülüb.

Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının baş həkimi Rasim Əkbərov şəhid ailələri, müharibə əlilləri, veteranlara və hərbi qulluqçulara göstərilən tibbi xidmətdən və ehtiyacı olanların xarici ölkələrdə müalicə olunmaları haqqında ətraflı məlumat verib.

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin zabiti, baş leytenant İlqar Qurbanov, Dövlət Sığorta Kommersiya Şirkətinin Yardımlı rayon şöbəsinin müdiri İlham Heydərov, Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələri Veteranlar Təşkilatının rayon şöbəsinin sədri Hüseyn Vəliyev, “Azərbaycan Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri” İctimai Birliyi rayon şöbəsinin sədr müavini Nicat Alishov çıxış edərək rayonda şəhid ailələri və müharibə əlillərinə göstərilən diqqət və qayğıdan danışdı.

Layihənin hüquqsünası İlham Əhmədov tibbi-sosial məsələlər və sığorta pul vəsaitləri üçün yaradılan elektron xidmətindən istifa-

də qaydası barədə məlumat verib.

Tədbirdə şəhid ailələri və müharibə əlillərinə “Şəhid ailələrinin və müharibə əlillərinin tibbi və sosial hüquqları” haqqında maarifləndirmə kitabları paylanılıb.

“Edelveys” və “Barbarossa” əməliyyatları

Edelveys əməliyyatı

- Avropanın ən məşhur dağ güllərinin birisi olan edelveys güllünün şərafinə adlandırılmış II Dünya müharibəsi zamanı alman-faşist qüvvələrinin Qafqazı zəbt etmək planı idi. Planın əsas məqsədi Qafqazda, xüsusilə Bakı və Qroznıda yerləşən neft yataqları üzərində nəzarəti ələ almaq idi. Əməliyyat 1942-ci il iyulun 23-də Adolf Hitler tərəfindən təsdiq olunub. Əsas hərbi qüvvələr Vilheym List idarə etdiyi “grup A” ordusu, 1-ci zirehli avtomobil və tank ordusu (Pol Ludviq fon Klavst), 4-cü zirehli avtomobil və tank ordusu (polkovnik-general Herman Hot), 17-ci ordu (Riçard Rof), 4-cü hava donanmasının bir hissəsi (general-feldmarşal Volfram Frayher fon Rixthofen) və Rumıniyanın 3-cü ordusundan (general Petre

tank var idi.

Nəticə: Krasnodar-Pyatiqorsk-Maikop istiqamətini tutan əməliyyatın başlanğıc nöqtəsi avqust ayının 10-da, 1942 ildə təyin olundu. Avqustun 16-da fon Hirsfeld idarə etdiyi batalyon hiylə ilə Kadar dərəsini ələ keçirib. Avqustun 21-də üzərində svastika olan üçüncü reyxin bayrağı bayrağı Qafqazın ən uca nöqtəsi olan Elbrus zirvəsində asılıb.

Barbarossa əməliyyatı

II Dünya müharibəsi zamanı alman-faşist qoşunlarının SSRİ-nin Avropa hissəsini ələ keçirmək üçün Hitler tərəfindən 1940-cı il 18 dekabr tarixində təsdiqlənmiş planı. Əməliyyatın icrasına 1941-ci il 22 iyun tarixində 4,5 milyonluq alman qoşununun 2900 km-lik SSRİ sərhədini pozmaqla başlanmışdı. Əməliyyata həmçinin 600 000

Səbəbləri: II Dünya müharibəsi zamanı Fransanın Almaniya təslim olması ilə Hitler qərbdə öz məqsədlərinə çatdığını güman edirdi. İndi Avropada tam hakim qüvvə olmaq üçün o, öz qüvvələrini SSRİ-yə qarşı yönəltdi. Almaniya

Həştərxan xəttinə çıxmaq ümidində idilər. SSRİ-nin qərb sərhədlərində hələ tam kompleksləşdirilməmiş hərbi birləşmələr daha yaxşı silahlanmış və müasir döyüş aparmaq təcrübəsi daha çox olan alman qoşunlarının güclü hücumuna tab gətirə bil-

ilə müqavilənin məxfi protokolunda ona vəd edilmiş ərazilərin, demək olar ki, hamısını ələ keçirən Stalinin Balkan yarımadasına və Qara dəniz boğazlarına olan iddiaları Hitleri ciddi narahat etmişdi. 1940-cı ilin iyununda Hitler Vermaxt rəhbərliyinə SSRİ-yə qarşı hücum planı hazırlamaq tapşırığını verdi. Barbarossa adını almış plan 1940-cı il dekabrın 18-də təsdiq edildi.

Nəticəsi: 1941-ci il iyunun 22-də Almaniya SSRİ-yə hücum etdi. SSRİ-nin Böyük Vətən müharibəsi başlandı. İldırımsürətli müharibə strategiyasına əsaslanan alman qoşunları qəfil zərbə ilə Sovet ordusunu ciddi məğlubiyyətə uğrattı. Almanlar qışa qədər Arxangelsk-

mədi, böyük itkilər verərək ölkənin içərilərinə doğru sürətlə geri çəkildi..

Sentyabr ayında alman ordusu Kiyevi tutdu, Leninqradı mühasirəyə aldı və Moskva üzərinə güclü hücumu başladı. Lakin Sovet ordusunun təşəbbüsü ələ almaq söyləri sayəsində alman qoşunları Moskva döyüşündə darmadağın edilərək geri atıldı. Noyabrın 15-də alman qoşunları böyük qüvvə ilə paytaxt üzərinə ikinci dəfə hücumu keçdi. Moskva döyüşündə və 1942-ci ilin qış hücumunda sovet qoşunlarının qələbəsi Almaniyanın ildırımsürətli müharibə planını boşa çıxardı. Bu qələbə işğal edilmiş ölkələrdə müqavimət hərəkatına güclü təkan verdi, faşist blok kimi zəiflətdi.

Dumitresku) ibarət idi. Quru qoşunların içərisində 15000 neft fəhlələri ilə yanaşı 167,000 əsgər, 4,540 pulemyot və 1,130

texnika və 750 000 at cəlb olunmuşdu. Bu hücum dünya tarixində ən böyük hücum kimi yadda qalmışdı.

Azərbaycan KP MK-nın üzvü və SSRİ Ali Sovetinin deputatı seçilmişdir. Azərbaycan sənayesinin inkişafında göstərdiyi xidmətlərə görə Ömər Ağayev 3 yanvar 1974-cü ildə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adına layiq görülmüş, Azərbaycan SSR-in və Azərbaycan Respublikasının bir sıra orden və medalları, o cümlədən 2 dəfə Lenin ordeni, 1976-cı ildə Azərbaycan SSR-in dövlət mükafatını almışdır.

Ömər Ağayev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərdi Təqaüdü idi.

Xidmətləri, ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakı, vətənpərvərlik xüsusiyyətləri və təşkilatçılıq qabiliyyəti yüksək qiymətləndirilərək Ömər Ağayev Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatı Səbəyil rayon Təşkilatının sədri Ömər Ağacahangir oğlu Ağayev 2017-ci il oktyabr ayının 1-də 89 yaşında vəfat etmişdir.

Azərbaycan ictimaiyyətinə ağır itki üz vermişdir. İctimai xadim, əmək veteranı, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatı Səbəyil rayon Təşkilatının sədri Ömər Ağacahangir oğlu Ağayev 2017-ci il oktyabr ayının 1-də 89 yaşında vəfat etmişdir.

Ömər Ağayev 01 yanvar 1928-cı ildə Şamaxı rayonunun Leninabad (indiki Təklə) kəndində anadan olmuşdur. 1944-cü ildə əmək fəaliyyətinə başlamış, 1952-ci ildən Bakı elektrik maşınqayırma zavodunda çalışmışdır. Vəzifə borcuna məsuliyyətlə yanaşması və təşkilatçılıq bacarığı nəzərə alınaraq, 1960-cı ildə hopdurucular briqadasının briqadiri təyin edilmişdir.

Ömər Ağayev yüksək əmək göstəriciləri ilə yanaşı, ictimai-siyasi fəaliyyəti ilə də fərqlənmiş, Azərbaycanın və Sovetlər Birliyinin Ali İdarəedici orqanının qurultaylarının nümayəndəsi,

Ömər Ağayev doğulduğu Şamaxı rayonunun (hazırda Qobustan rayonu) Təklə kəndində dəfn olunmuşdur.

Ömər Ağayevin əziz xatirəsi Azərbaycan xalqının yaddaşında daim yaşayacaqdır.

Allah rəhmət eləsin.

Respublika Veteranlar Təşkilatının Rəyasət Heyəti

İgid oğullar hər zaman sıradadır

Qəhrəman Qaraxan oğlu Qəhrəmanov 1959-cu ildə İmişli rayonun Yalavac kəndində anadan olmuşdur. Orta məktəbi bitirdikdən sonra Xabarovsk Texniki İnstitutunu və Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetini bitirmişdir.

1978-ci ilə ordu sıralarına çağırılmışdır. Bir neçə ay Volqaqrad şəhərində xüsusi hazırlıq keçdikdən sonra SSRİ müdafiə nazirliyinin xüsusi kontingentinin tərkibində Əfqanıstanda iki il xidmət etmişdir. Ordudan tərxis olunduqdan sonra doğma rayonuna qayıdaraq İmişli Lokomotiv deposunda işləmişdir.

1990-cı ilin dekabr ayında 16 vaqondan ibarət Bakı-Horadiz qatarını "Məgri" stansiyasında ermənilər girov saxlamışdılar. Q.Qəhrəmanovun fəaliyyəti nəticəsində qatar erməni quldurlarından geri qaytarılmışdır.

Qəhrəman Qəhrəmanovun fəaliyyəti bununla bitmir. O, Rusiyaya və digər ölkələrdən dəmir yolu vasitəsilə Ermənistanla göndərilən silah və sursatları aşkar edib, nəqliyyat polis şöbəsinə təhvil verib və ermənistanla yola salınmasının qarşısı alınıb. Bu

fəaliyyətinə görə 1993-cü ildə "İgidliyə görə" medalı ilə təltif olunub. O, həmçinin Əfqanıstanda xidmət etdiyi dövürdə göstərdiyi sücaətə görə Əfqanıstanın "Dostluq ordeni", "Bayraq ordeni" 20-25 illiy yubileyi medalı, və digər yubiley medalları ilə təltif olunub.

Gözəl ailə başçısıdır, üç oğlu, bir qızı və səkkiz nəvəsi var. Oğlu Asif Astara rayon polis şöbəsində xidmət edir. Onun ən böyük arzusu torpaqlarımızın erməni qəsbkarlarından azad olunmasıdır və bunun tezliklə olacağına inanır.

Rafiq Əliyev
Astara rayon Veteranlar Təşkilatının sədri

Oder çayını yaran azərbaycanlı: o, böyük bir diviziyanı xilas etdi

1945-ci il yanvarın 24-ü... Sahildəki evlərdən birində baş serjant Məmmədov döyüş meydanında xilas etdiyi əsgər və zabitləri yerləşdirdikdən sonra faşistlər həmin yeri gülləbəran edirlər. Məmmədəli faşistlərin 40 əsgər və zabitini məhv edir.

Böyük Vətən müharibəsinin bəşəriyyətə vurduğu yaralar hələ də sağalmayıb, yaddaşlardan silinməyib. İllər keçsə də, bu ölüm-dirim müharibəsi unudulmayacaq.

Keçmiş SSRİ-nin elə bir ucqar məkanı olmayıb ki, bu vahiməli və dəhşətli müharibə həmin yerlərə aclıq, səfalət, müsibət, ölüm və göz yaşları gətirməsin. O dövrdə Vətən anlayışı milliyyətdən, dilindən, yaşadığı yerindən asılı olmayaraq hər bir insan üçün əziz və müqəddəs idi. Bir sözlə, İkinci Dünya müharibəsi tarixdə xüsusi iz buraxıb.

Bu qələbədə Azərbaycan neftinin və azərbaycanlıların rolu danılmazdır.

Azərbaycandan Böyük Vətən müharibəsində iştirak edən on minlərlə döyüşçü faşistlərlə vuruşlarda rəşadət və qəhrəmanlıq nümunələri göstərdiklərinə görə SSRİ-nin yüksək adları,

rütbələri, orden və medalları ilə təltif ediləblər.

Bunlardan biri də Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Məmmədəli Cəbrayıl oğlu Məmmədovdur. O, 1920-ci ildə Qax rayonun Baydarlı kəndində anadan olub. Uşaqlığını, ilk

gənclik illərini də elə bu kənddə keçirmişdi. Şəki Pedeqoqi Texnikumunu bitirdikdən sonra bir müddət müəllim işləmişdi.

1940-cı il oktyabr ayının 10-da Sovet Ordusu sıralarına əsgəri

xidmətə çağırılmış M.Məmmədov, 1235-ci atıcı alayında sanitar təlimatçı kimi fəaliyyət göstərir. O, yaralı döyüşçüləri xilas etməkdə xüsusi mərdlik və cəsurluq göstərmişdi. Buna görə də Məmmədəli 1943-cü il oktyabrın 24-də "İgidliyə görə" medalı ilə təltif olundu.

İrəlində Oder çayı dururdu. Əmr edilmişdi ki, nəyin bahasına olursa olsun, bu çay keçilməli, Sovet qoşunları üçün yol açılmalıdır. Məmmədəli bu döyüşdə öz əsgəri borcunu yerinə yetirdi. Qorxu bilmədən, başına yağın güllələrdən Sovet döyüşçüsünü və zabitini xilas etdi.

O, bu döyüşlərdə təkə sanitar təlimatçısı kimi fəaliyyət göstərmişdi. 1945-ci ilin yanvar ayının 24-də Oder çayı sahillərindəki evlərdən birində baş serjant M.Məmmədov döyüş meydanında xilas etdiyi əsgər və zabitləri yerləşdirdikdən sonra faşistlər həmin yeri gülləbəran edirlər. Məmmədəli sərrast atəşləri ilə faşistlərin 40 əsgər və zabitini məhv edir.

Qəhrəmanın qardaşı oğlu

Maarif Bayramov bu haqda danışır: "Əmimin döyüş yoldaşı Sədrəddin Kərimov kəndə, nənəmin yanına gəlmişdi. O deyirdi ki, "həmin döyüşdə biz yaralanmışdıq". Əmim həmin döyüşdə tək vuruşub, sonda özü də döyüşdə qəhrəmancasına həlak olur".

M.C.Məmmədov SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 10 aprel 1945-ci il tarixli qərarına əsasən, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülüb. Qəhrəmanın məzarı Oder çayı yanındakı qəbiristanlıqda yerləşir.

Ekstradisiya haqqında biliklərimiz

Bütün cəmiyyətlərdə insanlar gündəlik fəaliyyətlərində öz iradə və arzularından bir çox hallarda asılı olmayaraq, çoxsaylı münasibətlərə girirlər. Bu münasibətlərin bir çoxu əxlaq normaları, adət və ənənələrlə nizamlansa da, əksəriyyəti cəmiyyətdə mövcud olan hüquq normaları, qanunlarla nizamlanır. Bundan başqa insanlar öz hüquq, azadlıq və vətəndaşlıq vəzifələrini doğru, düzgün həyata keçirmək üçün çox sahəli dövlət idarələri ilə hüquqi təmasda olurlar və hüquqi yardım alırlar.

Məhz çətinliklərlə üzlən hər hansı ölkənin vətəndaşı öz hüquqlarını mövcud münasibətlər zəminində ekstradisiya qanunu ilə tənzimləyir.

Ekstradisiya sözünün mənası cinayət törətmiş şəxsin (şəxslərin) bir dövlətdən sorğu olunan digər dövlətə təhvil verilməsidir. Daha doğrusu, cinayətdə şübhəli bilinən və ya təqsirləndirilən, eləcə də cinayətdə ittiham olunaraq həbs edilmiş şəxsin bir dövlətdən başqa bir dövlətə ötürülməsinə ekstradisiya deyilir.

Hüquq sahəsində işləyən şəxslər bəzən ekstradisiya sözünün əvəzində "deportasiya" sözünü işlədirlər. Bu da ekstradisiya sözünün mənasını əks etdirmir.

Cinayət törətmiş şəxslərin verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının 15 may 2001-ci il tarixli qanunu fəaliyyətdədir. Bu qanunun xarakterik xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, bir sıra hallarda cinayət törətmiş şəxs başqa dövlətə verilmir. Həmin maneələr bunlardır:

1. Nəzərdə tutulan şəxsin verilməsi haqqında məsələ müzakirə edildiyi zaman həmin şəxs Azərbaycan Respublikası vətəndaşı olduqda;

2. Verilməsi haqqında sorğu edilən şəxsə Azərbaycan Respublikasının ərazisində qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada siyasi sığınacaq verilmişdirsə;

3. Verilməsi haqqında sorğu edilən şəxsin törətdiyi və verilməyə əsas olan əməl Azərbaycan Respublikası tərəfindən siyasi cəhətdən cinayət sayıldıqda;

4. Verilməyə əsas olan cinayət Azərbaycan Respublikasının ərazisində törədilmişdirsə;

5. Şəxsin verilməsinə əsas olan cinayətə görə Azərbaycan Respublikasının ərazisində qanuni qüvvəyə minmiş hökm çıxarılmışdırsa və s;

Qeyd etmək lazımdır ki, ekstradisiya haqqında qanunun

icrası ilə bağlı Azərbaycan dövləti bir sıra ölkələrlə hüquqi yardım barəsində müqavilələr bağlamışdır. O cümlədən Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında mülki, ticarət və cinayət işləri üzrə qarşılıqlı hüquqi yardım göstərilməsi haqqında müqavilə imzalanmışdır. Müqavilənin 50-ci maddəsində göstərilir ki, məh-

kum, onun nümayəndəsi və ya ailə üzvləri razılaşan tərəflərdən birinin səlahiyyətli orqanları qarşısında məhkum olmuş şəxsin vətəndaşı olduğu dövlətin ərazisində cəzasını çəkmək üçün vəsatət qaldıra bilər. Müqavilənin 52-ci maddəsində deyilir ki, məhkumun hökmü icra edən dövlətə verilməsi yalnız bu məhkumun razılığı ilə yerinə yetirilə bilər. Müqavilənin 62-ci maddəsində isə məhkumun verilməsi ilə əlaqədar xərclər yalnız hökm çıxaran dövlətin ərazisində yaranmış xərclər istisna olmaqla, icra edən dövlət tərəfindən ödənilir.

Ekstradisiya haqqında qanunun əsas tələblərindən birisi də budur ki, cinayət törətmiş və onun barəsində sorğu edilən şəxs həbs edildikdən sonra onun verilməsi məsələsinə baxılması üçün bütün sənədlər Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən onun yerləşdiyi ərazi üzrə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə təqdim edilir. Bununla bərabər şəxsin həbsə alınması barəsində sorğu edən dövlətə Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təxirəsalınmadan məlumat verilir.

Ağır Cinayətlər Məhkəməsi xarici dövlətin sorğusu əsasında şəxsin verilməsi məsələsinə baxır və bu barədə müvafiq əsaslandırılmış qərar qəbul edir. Şəxsin verilməsi haqqında qərarlarından Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada şikayət və ya protest verilə bilər. Ekstradisiya haqqında qanun

bütün dünya dövlətlərində də tətbiq olunur.

Bu yaxınlarda Fransada apellyasiya məhkəməsi Kosovanın keçmiş baş naziri Ramuş Xaradinayın Serbiyaya ekstradisiyası barədə sorğunu rədd etmişdir. Xatırlatmaq lazımdır ki, sabiq baş nazir Kosovo Azadlıq Ordusunun keçmiş səhra komandiri 4 yanvar

Rusiyanın və İsrailin vətəndaşı, mühacir jurnalist Aleksandr Lapşin saxta pasportla dəftərlə Azərbaycan dövlətinin müvafiq rəsmi orqanlarından icazə almadan sərhədləri pozmuş, Qarabağ torpaqlarına gəlməklə erməni millətçilərinin təsiri altına keçmişdir. Qarabağın Ermənistanı məxsus olması haqqında uydurma şayiələr yaymışdır. Odur ki, Azərbaycan dövləti Lapşinin barəsində cinayət işi başlayaraq onun həbs edilib Azərbaycana ekstradisiya olunmasını Belorusiya dövlətinə bildirmişdir.

Belorusiya dövləti Azərbaycan hökumətinin vəsatətini təmin etmişdir. Ekstradisiya olunan Aleksandr Lapşin haqqında Azərbaycanda istintaq aparılaraq və o, cinayət məsuliyyətinə cəlb edilərək məhkəməyə verilmişdir. Məhkəmənin hökmü ilə Aleksandr Lapşin 3 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmişdir.

Prezident İlham Əliyevin cəzaların yüngülləşdirilməsi barədə 10 fevral 2017-ci il tarixli fərmanının tələblərinə uyğun olaraq Aleksandr Lapşin 10.09.2017-ci il tarixdə ƏFV olunmuşdur.

Qanunların mahiyyətini mütəmadi şəkildə mətbuatda izah etməklə əziz veteranlarımızın və eləcə də gənclərimizin nəzər diqqətinə yetirilməsi hər bir peşəkar hüquqşünasın vəzifəsidir.

Sonda arzum budur ki, xaricə gedən və yaşayan hər bir azərbaycanlı Respublikamızı yüksək mədəniyyəti ilə təmsil etsin. Heç bir cinayət əməli işlətməsin və bununla da ekstradisiya qanununun tətbiq olunmasına da ehtiyac qalmasın. Hər

sahədə olduğu kimi bu sahədə də Azərbaycan dünyada nümunəvi diyara çevrilsin.

Cahangir Nəsirov,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin
üzvü, Baş ədliyyə müşaviri,
Respublika Veteranlar
Təşkilatının Nəzarət-təftiş
komissiyasının sədri

Главное не победа, а дружба народов!

Героические, отважные сыны азербайджанского народа отличились в этой войне, проявляя образцы героизма, были удостоены высоких званий, звания Героя Советского Союза, награждены орденами и медалями. Азербайджан был важен в достижении победы, так как он поставлял более 70 процентов нефти, добываемой тогда в Советском Союзе. Если бы не нефть Азербайджана, то победить в этой войне было бы очень трудно. Вся общественность Азербайджана, и весь азербайджанский народ, должны знать, что ветераны Второй мировой войны - самые дорогие, самые уважаемые люди. Проявлять заботу, уважать их, решать все их проблемы является обязанностью нашего государства и каждого государственного органа, каждого честного азербайджанского гражданина».

Гейдар Алиев

Недавно вышла в свет книга ветерана Великой Отечественной Войны, капитана 1-го ранга в отставке, «Заслуженного работника культуры», известного военного журналиста Александра Гритченко в соавторстве заместителем председателя Организации ветеранов войны, труда и Вооруженных Сил Азербайджанской Республики, полковником в отставке Джалилом Халиловым «Дружба народов и победа».

В книге собраны статьи и репортажи как самого автора, так и других авторов, посвященные героям, сражившимся против коричневой чумы. А.Гритченко издал более 40 книг о героях войны, родившихся в Азербайджане. А в общей численности эта – 80-ая по счету книга автора, изданная за последние 60 лет. Все его книги «Герои Азербайджана», «Азербайджан — фронту», «Победа в сердце каждого», «Азербайджан – фронту», «Полководцы, военачальники Великой Победы», «Герои Азербайджана», «Помнить фронтовиков», «Победа и память», «Дружба народов и победа» «Полководцы, военачальники Великой Победы», «Адмиралы Каспия» и другие книги о военном патриотизме проложили путь к сердцу читателей. А. Гритченко, без преувеличения, можно считать специалистом по военному делу.

«Победа и Память» состоит из 941 страниц, книга прекрасно оформлена, и качество листов, фотографий и переплета на очень хорошем уровне.

не. Но самое главное конечно же это содержание. В книге подробно описаны многие эпизоды войны по рассказам самих участников боев – из

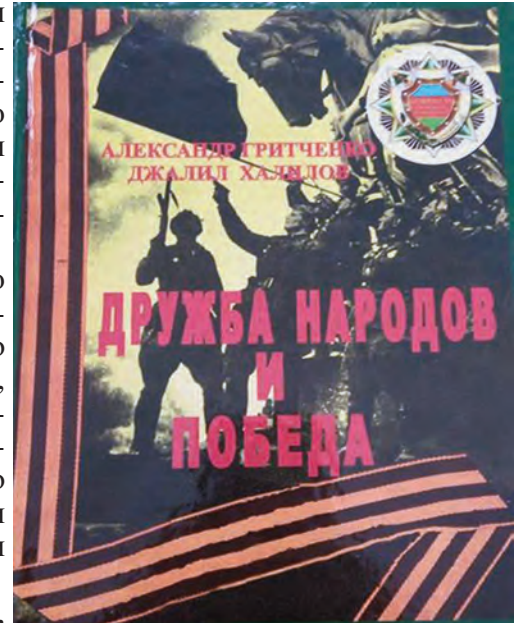
воспоминаний очевидцев.

Авторы общались с ветеранами, собирали интересные истории. Каждая история посвящается событиям тех лет, героическим подвигам. Отгремели залпы Великой Отечественной войны. Что-то уже забылось вместе с ушедшими из жизни свидетелями тех событий. Но память неизменно встает перед нами жестоким указом, не дающим спокойно жить, она заставляет нас искать и надеяться. В данной книге авторы, благодаря кропотливому труду, с большой сердечностью в документальных очерках рассказывают о беспримерном подвиге народа и его героических воинах, отстаивших честь и независимость нашей (общей тогда) Родины, избавивших народы Европы от нацистского пора бощения. С особым

уважением авторы книги очень волнующе рассказывают о боях, о друзьях-товарищах, рисковавших жизнью в боях с фашистскими захватчиками. Как говорится: «Что священо, то незабвенно».

Главной особенностью книги является то, что приводимые здесь рассказы о войне, о потере близких, товарищей, это - невыдуманные истории. Их рассказывают нам непосредственно сами герои. Мы чувствуем и переживаем вместе с ними всю горечь войны.

В основе очерков, статей, рассказов лежат реальные истории, имевшие место в той страшной войне. Авторы знакомят читателя с людьми, которые вопреки своей воле стали участниками сражений, вынуждены были смотреть в лицо смерти. Многие из них пали смертью храбрых, не

Здесь нет ни одной персональной судьбы –

Все судьбы в единую слиты.
А в Вечном огне виден вспыхнувший танк,
Горящие русские хаты,
Горящий Смоленск и горящий рейхстаг,
Горящее сердце солдата.

У братских могил нет заплаканных вдов –
Сюда ходят люди покрепче.

На братских могилах не ставят крестов,
Но разве от этого легче?..

После прочтения этой книги невольно задаешься вопросом: а почему люди затевают страшные войны? Зачем погибают мирные жители, молодые солдаты, офицеры? К сожалению, тема войны и оккупации сегодня очень актуальна для нашей страны, которая страдает от армянской агрессии. Поэтому, перелистывая страницы с воспоминаниями о войне, вспоминая павших в боях героев так и хочется воскликнуть: **НЕТ ВОЙНЕ!**

Сегодня, когда так много наций в мире,
И мы плечом стоим сейчас друг к другу,
Я призываю всех людей планеты,
Объединиться, стать одной семьей.

И в жизни главные для каждого ответы,
Найдём, покончив с нравственной войной!

А читать и перечитывать такие книги необходимо, чтобы знать и помнить тех, кто отдал свою жизнь за спасение человечества, кто жертвовал собой и выжил в неравной борьбе с фашизмом. Спасибо авторам и слава героям войны!

Саида Абдуллаева

рассчитывая на славу.

В книге особое значение уделяется дружбе народов и его роли в победе. Авторы считают, что дружба народов - оружие победы, дружба народов - мощный источник победы! Главный фактор, который обеспечил победу в Великой Отечественной войне. На войне солдаты даже не знали, кто какой национальности. Они вместе выполняли свой долг перед родиной.

Невольно вспоминается известное стихотворение В.С.Высоцкого «Братские могилы»:

На братских могилах не ставят крестов,

И вдовы на них не рыдают,
К ним кто-то приносит букеты цветов,

И Вечный огонь зажигают.
Здесь раньше вставала земля на дыбы,

А нынче - гранитные плиты.

Quba rayon Veteranlar Təşkilatı bütün məsələlərin öhdəsindən layiqincə gəlir

Respublika Veteranlar Təşkilatı yüksək diqqət və qayğı ilə əhatələnmişdir. Bu diqqət və qayğının əsası Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və inkişaf etdirmiş, Prezident İlham Əliyev tərəfindən isə uğurla davam etdirilməkdədir. Respublika Veteranlar Təşkilatı ilə yanaşı rayon və şəhərlərdə fəaliyyət göstərən veteranlar təşkilatları da hərtərəfli diqqət və qayğı ilə əhatə olunmuşdur.

Rayon və şəhərlərdə fəaliyyət göstərən veteran təşkilatlarının iş fəaliyyətinin daha da səmərəlilişdirilməsi üçün həm yerli özünüidarəetmə orqanları, eləcə də, Respublika Veteranlar Təşkilatı tərəfindən hər cür köməklik göstərir. Hər bir veteran təşkilatına müntəzəm olaraq işçi qrupları ezam olunur, gördükləri işlər və qarşıda duran məsələlər müzakirə edilir.

Respublika Veteranlar Təşkilatının Vətən müdafiəçilərinin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi daimi komissiyasının sədri Camal Qəhrəmanov Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən rayon Veteran Təşkilatlarında ezamiyyətdə olmuşdur. Hər bir təşkilatın kollektivi ilə ayrı-ayrılıqda görüşlər keçirmiş, görüləcək işlər barəsində müzakirələr aparmışdır.

Qeyd ediyimiz kimi, Camal Qəhrəmanov Quba rayon Veteranlar Təşkilatında da olmuş təşkilatın kollektivi ilə müzakirələr aparmışdır. Quba rayon Veteranlar Təşkilatının sədri

istefada olan polis polkovnik-leytenantı Tahir Muradovdur. O, 1960-cı ilə Quba rayonunda ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. Moskva Ümumittifaq Hüquq İnstitutunu bitirmişdir. Bir müddət Moskvada Baş Polis İdarəsində işləmişdir. 1993-cü ildə Ağdam rayon Polis Şöbəsinə, daha sonra Qusar və Quba rayonlarında xidmət etmişdir. 2013-cü ildə istefaya çıxmışdır. O həmçinin Quba rayon Sosial-İqtisad kollecində hüquq fəninini tədris edir. Quba rayon veteranlar Təşkilatının

fəaliyyəti Respublika ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Məktəb, kollec və hərbi hissələrdə gənclərlə tez - tez görüşlər keçirilir. Təşkilat gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyyə olunmasında sıralarındakı veteranların bilik və təcrübəsindən istifadə edir. Təşkilatın kollektivi bu cür tədbirlərin təşkil olunmasında xüsusi fəallıq göstərir. Tahir Muradov vətənimizin azadlığı uğrunda

döyüşən insanların və onların yaxınlarının problemlərinin həll edilməsində, adlarının əbədiləşdirilməsi istiqamətində təşkilatın imkanlarını səfərbər edir. Quba rayonunda II Dünya müharibəsi veteranlarının xatirəsinə ucaldılmış abidə, Milli Qəhrəmanların abidələrinin qorunub saxlanılmasına və bərpaasına daim xüsusi diqqət yetirilir.

Təşkilat vətənpərvərlik tərbiyyəsi ilə yanaşı veteranlarında problemlərinin həlli və üzərlərinə düşən bu kimi məsələlərin yerinə yetirilməsi sahəsində uğurlar əldə etmişdir. Təşkilat tərəfindən Quba rayonunda yaşayan veteranların sayı dəqiqləşdirilmiş, eləcə də, bir çox veteranın yubileyi rayon İcra Hakimiyyəti ilə birgə qeyd edilmişdir.

Quba rayon Veteranlar Təşkilatı mətbuatla yaxından əməkdaşlıq edir. Həyata keçirdikləri tədbirlər və qocaman veteranların gənc nəsələ çatdırmaq istədikləri fikirlər qəzet və televiziya müntəzəm olaraq işıqlandırılır.

İkinci Dünya müharibəsi...

- İkinci Dünya müharibəsi dövründə (1939-1945-ci illərdə) insan itkilərinin sayı təqribən 55 milyon olmuşdur. Onlardan 25 milyonu Sovet İttifaqının vətəndaşları, 9,7 milyonu isə alman idi.

- SSRİ Yaponiya əleyhinə müharibəyə 1945-ci ilin 9 avqustunda daxil olmuşdur. Sovet qoşunları 1,5 milyon nəfər əsgər, 3.704 tank, 1.852 özüyəriyən top, 85.819 zirehli maşın və 3.721 təyyarədən ibarət idi. Təxminən onun gücünün üçdə biri döyüşdə dəstək və xidmətlər idi. Hərbi dəniz qüvvələri 78 sualtı qayıq və digər çoxlu sayda gəmilər-

dən ibarət idi. Sovet planı, sovet qoşunlarının manevr müharibəsində almanlarla döyüşərkən əldə etdikləri təcrübənin tətbiq edilməsi ilə baş tutmuşdu.

- II Dünya Müharibəsində vurulan təyyarələrin sayına görə rekord (352 təyyarə) alman təyyarəçisi Erix Hartmana məxsusdur. Sovet pilotu İvan Kojedub-62, ingilis pilotu, kral HHQ-nin polkovniki Edqar Conson -38 təyyarə vurublar. Bir uçuş zamanı ən çox müvəffəqiyyət alman təyyarəçisi Erix Rudoffərə məxsusdur. O, 6 noyabr 1943-cü ildə 17 dəqiqəyə 13 rəqib təyyarəsi vurub.

- Qadın-təyyarəçilər arasında vurulan təyyarələrin sayına görə rekord sovet təyyarəçisi Lidiya Litvaka məxsusdur. O, 1941-43-cü illər ərzində 12 faşist təyyarəsi vurmuşdur. Lidiya Litvak 1 avqust 1943-cü ildə hava döyüşündə həlak olmuşdur.

- Ən ağır adı bomba-"Qrand sxem" 14 mart 1945-ci ildə Britaniya HHQ tərəfindən tətbiq edilmişdir. Onun çəkisi 9975 kq, uzunluğu 8 m idi. Bu nəhəng bomba ingilislər tərəfindən Almaniyadakı Bilefeld dəmiryolu körpüsünə atılmışdır.

- II Dünya müharibəsi zamanı alman donanmasının kapitan-leytenantı Lotar fon Arnold de la Peryer alman «U-35» və «U-139» sualtı qayıqlarına komandanlıq edərək 195 müttəfiq gəmilərini batırmışdır. O, bir yürüş zamanı 54 sualtı qayığı suyun dibinə oturtmuşdur.

Allah rəhmət eləsin

Respublika Veteranlar Təşkilatının sədr müavini e.o polkovnik Cəlil Xəlilov Əmək veteranı **Əli Əmir oğlu Əliyevin** vəfatından kədərləndiyini bildirir, Canpolad Musayevə, ailə üzvlərinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

Respublika Veteranlar Təşkilatının kollektivi Təşkilatın əməkdaşı e.o polkovnik Adil Haqverdiyevin bacısı **Kəklük Məmmədovanın** vəfatından kədərləndiyini bildirir, yaxınlarına və ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

"Azərbaycan Veterani" qəzetinin elektron ünvanına (az.veteran@mail.ru) məqalələrinizi göndərməklə bizimlə əməkdaşlıq edə bilərsiniz. Qeyd edək ki, "Azərbaycan Veterani" qəzetində dərc olunan məqalələrdəki faktlara və məlumatlara görə müəllif məsuliyyət daşıyır. Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Əziz oxucular, "Azərbaycan Veterani" qəzeti üçün abunə yazıla bilərsiniz!

Qəzetimizə abunə olmaq üçün:
Hesab nömrəsi **AZ331BAZ38090019442437115209**

6 aylıq abunə haqqı - 7.5 AZN

1 illik abunə haqqı - 15 AZN

Qeyd: Əziz və hörmətli oxucular, "Azərbaycan Veterani" qəzetinə abunə olmaq üçün "Azərmətbuatyayımı" ASC şöbələrinə, poçtlara, Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatına və Təşkilatın rayon şöbələrinə müraciət edə bilərsiniz.

Əlaqə telefonları: (012) 440- 21-08 (012) 497- 63-58 (111)

Baş redaktor
Ülvi İBRAHİMLİ

Qəzet Ədliyyə
Nazirliyində
qeydiyyatda alınmış.
Təsisçi: Azərbaycan
Respublikası
Veteranlar
Təşkilatının Rəyasət
Heyəti

"Azərbaycan
Veterani" qəzeti.
VÖEN:
1701285981
verilmə tarixi -
23.11.2011

Ünvan: Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu,
Kaveroçkin küçəsi, 34
Əlaqə telefonu: 012 440-21-08
e-mail: az.veteran@mail.ru
Dövlət qeydiyyat nömrəsi - 3486
Dövlət qeydiyyat tarixi -
19.10.2011

Qəzet ayda iki dəfə "Azərbaycan Veterani"
qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılır,
səhifələrin və "Veteran Nəşriyyatı"
mətbəəsində nəşr olunur.

Qiyməti 60 qəpik

Tiraj: 1250